

Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
Bhar.I.172/2022/15.

A Debreceni Ítéltábla Debrecenben, a 2022. május 12. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. február 1. napján meghozott 1.Bf.206/2021/19. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] A Hajdúszoboszlói Járásbíróság a 2021. május 4. napján nyilvános tárgyalás alapján meghozott 6.B.67/2019/44. számú ítéletében bűnösnek mondta ki Terhelt1 vádlottat lopás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, bb), bc), be) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb), bc) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb), bc) alpont] és lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont]. Ezért mint többszörös visszaesőt – halmazati büntetésül – 2 év 2 hónap szabadságvesztés büntetésre és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg és kimondta, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A vádlottat az ellene kifosztás büntette [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont], lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és 2 rendbeli lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb), bf) alpont] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett bűnjelek sorsáról, bűnügyi költség viselése felől, illetve polgári jogi igények egyéb törvényes útra utasításáról.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére a részbeni felmentés miatt, a bűnösség vád szerinti megállapítása és a büntetés súlyosítása érdekében.

A vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

[3] A fellebbezést elbírálva a másodfokú eljárásban a Debreceni Törvényszék az ügyészség által bizonyítás felvételére irányuló indítvány alapján 2022. február 1. napján megtartott fellebbezési tárgyalás eredményeként meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a vádlott bűnösségét további 1 rendbeli kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont], 1 rendbeli lopás büntetében [Btk. 370. § (1), (2) bekezdés bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], 2 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1), (2) bekezdés b) pont, bb), bf) alpont] állapította meg.

[4] A 2 rendbeli lopás büntetének jogszabályi hivatkozásából mellőzte a Btk. 370. § (2) bekezdés *b) contra* utalást.

A szabadságvesztés büntetés tartamát 4 (négy) évre, a közügyektől eltiltást 4 (négy) évre súlyosította. Rendelkezett polgári jogi igényekről, eljárási illetékek megfizetéséről. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezte a vádlottat.

[5] A törvényszék ítélete ellen a vádlott és a védő jelentettek be fellebbezést az egy rendbeli kifosztás büntetében, egy rendbeli lopás büntetében és két rendbeli lopás vétségében való bűnösség megállapítása miatt, e bűncselekmények tekintetében felmentés, valamint a büntetés enyhítése érdekében.

A másodfokú bíróság területén működő ügyészség az ítéletet tudomásul vette.

[6] A védő másodfellebbezése indoklásában a jogorvoslatot annak iránya szerint fenntartotta. A törvényszék által kiegészített bizonyítás álláspontja szerint novumot nem hozott, a törvényszék gyakorlatilag a járásbíróság mérlegelésének eredményét változtatta meg. A büntetés enyhítése körében a védő kifejtette azon álláspontját, hogy a törvényi minimumhoz közeli mértékű szabadságvesztés büntetés kiszabása indokolt a vádlottal szemben.

[7] A vádlott az ítéltáblához eljuttatott beadványaiban új elme-orvosszakértői vélemény beszerzésére tett indítványt, mert álláspontja szerint 6 hónapnál régebbi szakvélemény nem vehető figyelembe az ügyben és egészségi állapotában is romlás következett be, ennek tisztázása pedig indokolt. Kifejtette azon álláspontját, hogy elfogultan járt el a törvényszék bírói tanácsa a másodfokú ítélethozatalkor, ezért ennek vizsgálata szükséges. Indítványozta büntetése enyhítését megbetegedéseire figyelemmel, egyúttal eggyel enyhébb végrehajtási fokozat megállapítását.

[8] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.84/2022/2. számú átiratában a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak tartva a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[9] Az ítéltábla a védelmi másodfellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 620. § (1) bekezdése alapján – utalva a Be. 621. § (2) bekezdésére is – tanácsulésen bírálta el. A vádlott az ítéltáblához megküldött beadványaiban nem élt

határozott indítvánnyal nyilvános ülés tartása végett és az ítéltábla sem tartotta indokoltnak hivatalból nyilvános ülés kitűzését. A tanácsüléssel elbírálás perjogi feltételei fennálltak.

[10] A vádlott és a védő másodfellebbezése nem alapos.

[11] A harmadfokon eljáró ítéltáblának elsőként abban kellett állást foglalnia, hogy megnyílt-e a harmadfokú felülbírálat lehetősége vagy sem. A Be. 615. § (1) bekezdése az első- és másodfokú bíróság ellentétes döntését kívánja meg a joghatályos másodperorvoslathoz. E törvényhely (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. Az ügyben ez az eljárásjogi helyzet: a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.

[12] A harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont alapján felülbírálta a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, és azon rendelkezését, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntésével összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint a b) pont értelmében az elsőfokú és másodfokú eljárást arra tekintet nélkül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. Emellett a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból revízió alá estek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések.

[13] A 2021. január 1-jétől módosult Be. 618. § (3) bekezdés a) pont, b) pont ba) és bb) alpontok alkalmazásával a felülbírálat kiterjedt továbbá az ítélet fellebbezéssel nem érintett részére is a Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pontjában meghatározottak szerint (abszolút eljárási szabálysértések, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezések abból a szempontból, hogy nincs-e helye felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének, a bűncselekmények minősítése és a büntetéskiszabást érintő rendelkezések). A törvénymódosítás a harmadfokú felülbírálatot jóval szélesebb körben vonta meg, lehetőséget teremtve a törvényes döntésre azon bűncselekményeknél is, melyeket fellebbezés nem érintett. Ugyanakkor nem bírálható felül az ítéletnek azon felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek [Be. 618. § (4) bekezdés]. A jogszabályváltozás lényegi eleme, hogy a perorvoslattal nem támadott rendelkezéseknél már nem feltétele a felülbírálatnak a másodfellebbezés alapossága. Ez hangsúlyos változtatás a harmadfokú eljárásban, mert a fellebbezéssel nem érintett, bűnösséget kimondó rendelkezésekre is kiterjeszti a jelzett szempontok szerint a felülbírálatot. Ezáltal a „revíziós lépcső” logikai rendje is megvalósul, azaz: a fellebbezés alaposságának megítélése nem előzheti meg a például a perjogi szabályok megtartásának ellenőrzését.

[14] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy feltétlen, hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem történt az elsőfokú és másodfokú eljárásban.

[15] Az I. számú tényállást érintően – a felmentő rendelkezés miatt bejelentett és a bűnösség megállapítását igénylő – a Be. 583. § (1) és (2) bekezdésnek megfelelő, míg összességében – a kiszabott fő és mellékbüntetés tartama ellen irányuló – a Be. 583. § (3) bekezdés a) pont szerinti vádhatósági fellebbezés nyomán a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság helytállóan – alkalmazva a Be. 590. § (4) bekezdésében írtakat is – az I. számú tényállást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdés felhívásával teljeskörűen bírálta felül, míg a II., illetőleg a III. számú tényállást érintően pedig a Be. 590. § (3) bekezdése alapján korlátozott felülbírálatot, illetőleg a Be. 590. § (5) bekezdése szerint kiterjesztett korlátozott felülbírálatot {[23], [86]-[88] bekezdések} végzett.

[16] A vádlott azon hivatkozása, hogy elfogult bírók vettek volna részt ügye másodfokú elbírálásában, azért nem foghat helyt, mert bírók kizárására nem került sor jelen ügyben.

Azt a törvényi tételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható el, csak az adott konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, s csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű (megalapozott) kételyt ébresztetni alkalmasak (EBH2014. B.4.II.).

[17] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[18] Megalapozott tényállás esetén a harmadfokú eljárásban az irányadó tényállás az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás, azonban ennek részbeni megalapozatlansága folytán a másodfokú bíróság által helyesbített, illetve kiegészített tényállás, avagy a másodfokú bíróság által megállapított eltérő tényállás.

[19] Abban az esetben azonban, ha a másodfokú bíróság ítélete a harmadfokú eljárásra okot adó, a bűnösség körében ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, arra harmadfokú döntés a megalapozatlanság orvoslása nélkül nem alapozható. Az ellentétes döntés alapjául szolgáló tényállás részbeni megalapozatlansága kiküszöbölésére a harmadfokú eljárásban is sor kerülhet. Ha a hiánytalan vagy helyes tényállás megállapítására lehetőség van, akkor ennek megállapítására a harmadfokú bíróság hivatalból köteles, de ez a lehetőség jóval szűkebb, mint a másodfokú eljárásban. Egyrészt a harmadfokú eljárásban bizonyítás felvétele nem fogatosítható a törvény kifejezett tilalma folytán [Be. 619. § (2) bekezdése], másrészt a harmadfokú bíróság a tényállás kiegészítését, helyesbítését, a tényállás megállapítása során történt helytelen ténybeli következtetés korrekcióját kizárólag az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján végezheti el [Be. 619.§ (3) bekezdése], majd a harmadfokú bíróság az ellentétes döntés alapjául szolgáló tények körében azok kiegészítésével, vagy helyesbítésével megalapozottá tett tényállás alapján bírálja felül a másodfokú bíróság ítéletét.

[20] Az ügyben a másodfokon eljáró bíróság alappal rögzítette, hogy a II-III. számú tényállásokat érintően a másodfokú bíróság a Be. 591. § (2) bekezdés a) pont rendelkezése folytán az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát nem vizsgálta és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította.

A másodfokú bíróság a Be. 453. § (6) bekezdés alkalmazásával e két tényállást illetően az észlelt nyilvánvaló elírási hibát azonban helytállóan kijavította (BED2019. B.20).

[21] A bíróság kifogástalanul ismerte fel, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított I. számú tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés b) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan, mert a tényállás részben felderítetlen és az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. E részbeni megalapozatlanság azonban a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontjában írtaknak megfelelően az ügyészség által indítványozott bizonyítás felvételével a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt, melynek eredményeképpen az eltérő tényállás a Be. 593. § (3) bekezdése alapján lett irányadó a másodfokú eljárásban.

[22] A másodfokú bíróság helyesen – utalva az EBH.2019. B.23. döntésben kifejtettekre is – ugyanakkor megjegyezte, hogy a bíróság a tényállás tisztázása érdekében még ügyészségi indítvány nélkül hivatalból is elrendelhetett volna tanúkihallgatást.

Az észlelt felderítetlenség kiküszöbölését célzó bizonyítást a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja értelmében – ellentétben az elsőfokú bírósággal – a másodfokú bíróság már csak az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján folytathatta le, mely indítvány megtétele a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség részéről meg is történt.

[23] A bíróság az általa lefolytatott bizonyítás eredményét a Be. 593. § (2) bekezdése alapján a logika szabályainak megfelelően értékelte. A bizonyítási indítványok elutasításának, így újabb elme-orvosszakértői vélemény beszerzése szükségtelenségének is meggyőző indokát adta.

[24] E részben megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy az elsőfokú ítéletben felmentéssel érintett cselekményeknél a helyesbítés körét meghaladóan eltérő tényállás megállapítására került sor, melyre a törvény lehetőséget ad a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A másodfokú bíróság is kifejezetten felhívta e törvényi rendelkezést, melyből következik, hogy az újabb büncselekményekre vonatkozó tényállás már eltérő az elsőfokú ítélettől, mert e körben az ügyet „megfordítva” megnyitotta a bűnösség törvényes megállapításának lehetőségét. Ez az úgynevezett ténybeli nagyreformáció, mely a Be. másodfokú eljárásának egyik kardinális új eleme a korábbi szabályozáshoz képest.

[25] Az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság döntésén alapuló tényállás megalapozott, így a harmadfokú bíróság a határozatát a Be. 619. § (1) bekezdésének felhívásával erre a tényállásra alapította.

[26] Az irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság helytállóan vont következtetést a vádlott bűnösségére a további 1 rendbeli kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont], 1 rendbeli lopás büntetében [Btk. 370. § (1), (2) bekezdés bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], 2 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1), (2) bekezdés b) pont, bb), bf) alpont].

[27] A fentiekből következőleg az ügyben nem volt helye felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének.

[28] A kiterjesztett felülbírálat kapcsán utal rá a harmadfokú bíróság, hogy a fellebbezéssel nem érintett cselekményrészek tekintetében is törvényes a bűnösség megállapítása, felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének nem volt helye [Be. 618. § (3) bekezdés].

[29] A büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket a törvényszék feltárta. A Kúria 56. BK vélemény II.4. pontja helyes értelmezésével ugyanakkor önmagában az enyhe fokú gyengeelméjűség és személyiségzavar enyhítő körülményként nem vehető figyelembe, csak akkor, ha az elmeműködés valamely sajátossága a bűncselekmény elkövetését megkönnyíthette, ilyenre pedig az ügyben eljáró elme-orvosszakértők nem hivatkoztak.

[30] Az ítéltábla álláspontja azonban, hogy a másodfokú bíróság a vádlottal szemben a büntetékiszabási elveknek megfelelő, a büntetési célok elérésére alkalmas, tettarányos büntetést szabott ki, a középértéktől való eltérés is indokolt volt (1214/B/1991. AB határozat).

[31] A másodfokú ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek.

[32] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a törvényszék ítéletét a fellebbezések alaptalansága miatt a Be. 623. § alapján helybenhagyta.

Debrecen, 2022.május 12.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila sk.bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 1.Bf.206/2021/19. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. május 12.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke